

Diedut skovi geavaheami birra

“Ovttalbmofitnodaga persovdnasisabohtu” (RF-1224) skovvi lea vearrodiedáhussii geatnegahtton mielddus, earret muhtin háviid go ovttalbmofitnodat sáhtta válljet ahte ii atte ealáhusdiedáhusa. Leat viiddis gáržžideamit dasa ahte guđet ovttalbmofitnodagat leat luvvejuvnon ealáhusdiedáhusa addimis. Eanet dieduid gávnnat dáppe skatteetaten.no.

Erenoamážit fuomášuhttit ahte RF-1224 ferte addot jus ovttalbmofitnodagas lea negatiiva meroštallon persovdnasisabohtu, juogo dihto sisabohtojagis, dahje ovdossirdimii. Eanet dievaslaš diedut, geahča skatteetaten.no.

Lassin luvvejuvvot geatnegasvuodas addit ealáhusdiedáhusa, lea maiddái dáid háviid ložžejuvvon geatnegasvuodas addit RF-1224 “Ovttalbmofitnodaga persovdnasisabohtu” skovi. Ain galgá meroštallat persovdnasisabohtu dán jovkui mas leat vuollegis doaibmasisabohtu, muhto atnággo RF-1224 skovi lea daid háviid eaktodáhtolaš. Dát mearkkaša ahte jus RF-1224 skovvi ii addo, de dat submi mii boahhtá ovdan vearrodiedáhusa «Doaibmabohtosis» biddjo vearrorehkenastimis vuodđun dego meroštallon persovdna sisabohtun. Jus háliida ahte persovdnasisabohtu galgá meroštallot addon RF-1224 vuodul, de sáhtta dán skovvi dattege addit oktan vearrodiedáhusain.

Álgu

Njuolggadusat mo meroštallat doaibmasisabohtu persovdnasisabohtus lea váldon mielde vearrolága 12 kapihttalii ja Finánsadepartemeantta čakčamánu 9.b. 2005 lánkanjuolggadusaide nr 1042 (FSFIN 12 kap.) ovttalbmofitnodagaid várás. Positiiva meroštallon persovdnasisabohtu biddjo vuodđun bruttovearuide oadjodivadii ja ceahkkeverrui.

Váldonjuolggadussan galgá meroštallat *váldodoaimmaheaddjái* persovdnasisabohtu juohke ovttalbmofitnodagas gii doaimmaha fitnodaga.

Beallelaččat

Jus dáhttu persovdnasisabohtu juohkit beallelaččaid gaskka, de addo liikká addit dušše okta gáhppálaga dan skovvi, masa leat biddjon poasttat juohkimii. RF-1225B Beallelaččat guđet devdet eavttuid adnot

iešheanaláš oassálastin fitnodagain main (lea oassálastimearrideapmi, vrd. (FSFIN skábmam. 19. b. 1999 nr 1158) § 10-48-1 ja mat 2020 ovddas gáibidit oassálastimearrideami, eai galgga deavdit RF-1224 Ovttalbmofitnodaga persovdnasisabohtu meroštallan. Sii galget vearrorievttáččat gieđahallot iešheanaláš oassálastin ja addit RF-1221 Oassálasti diedáhus opmodaga ja sisabohtu hárrái fitnodagain main lea oassálastimearrideapmi 2021.

Heaittiheapmi

Daid háviid go doaibma lea loahpahuuvon, iige addo ealáhusdiedáhus, muhto ovdanboahhtá vuolidahtinskovis (RF-1084) dahje vuoi- ja massinkonttu skovis (RF-1219) ahte leat poasttat mat galget mielde persovdnasisabohtu meroštallamii, *de galget dát čállot njuolga vearrodiedáhussii, iige galgga addit RF-1224.*

Olu fitnodagat - meroštallan ovttas

Jus ovttalbmofitnodat doaimmaha mángga fitnodaga ja doaimmat gullet seamma oadjodivatjovkui, vrd. álbmotoadjolága § 23-3, de galgá persovdnasisabohtu meroštallat ovttas, jus Finánsadepartemeantta čakčamánu 9. b. 2005 lánkanjuolggadusaide nr 1042 § 10-42-3 eavttut leat devdon, vrd. § 12-20-1. Daid háviid galgá deavdit ovttá oktasaš skovi persovdnasisabohtu meroštallamii. Eaktun lea ahte doaimmat leat čuovvovaš surggiid/ šlájaid sikkobealde:

- dábálaš eanadoalu ja lassifidnu mii dasa lea gullelaš.
- boazodoalu ja lassifidnu mii dasa lea gullelaš.
- dábálaš eanadoalu ja vuovdedoalu ja sáddo, čievrra, geđggiid ja darffi loggun opmodagas, go doaibma oktiibuot jahkái ii šatta badjel 3 dábálaš jahke barggu, geahča Vearrodirektoráhtta meroštallannjuolggadusaide § 3-2-8.
- dábálaš eanadoalu ja vuovdedoalu, guolástus ja bivdu, go doaibma oktiibuot jahkái ii šatta badjel 3 dábálaš jahke barggu, geahča vearrodirektoráhtta máksomearrenjuolggadusaide § 3-2-8.
- doaimmat leat hui lahkalaaga sisdoalu ja ruhtadii dáfus. Dán árvvoštallamis deattuhuvvo earret eará leatgo geavahuuvon oktasaš rusttegat, doaibma-biergasat, bargoveahka,

rehketdoallu ja ruhtadeapmi, ja dievasmahttetgo ealáhusat nubbi nuppi dainna ulbmiliin ahte fállat gálvo- ja bálvalusfálaldagaid mat gullet oktii.

Earenoamážit ovddabealmearkkaid geavaheami birra**Váldonjuolggadus**

Dábálaččat galgá almmuhit buot loguid ovdamerkestaga haga, go čilgehugas čielgasit boahhtá ovdan, lasihuvvogo lohku vai gessojuvovgo dat dan oktavuodas masa čállo. Ii galgga nappo čállit minusmearkka, go teavstta mielde lea sáhka goluin, vuollebáhčagis jna., ja vástevaččat ii fas čállit plussamearkka, go lea sáhka sisabohtu, badjebáhčagis jna.

Dárkilastimat

Jus juogaman sadjái lea ovdagihitii juo prentejuvnon ovdamerkestat (positiiva dahje negatiiva), de galgá almmuhit logu ovdamerkestaga haga. Ovdamerkestat geavahuuvvo dušše dalle, go háliida almmuhit logu mas lea nuppegežiid ovdamerkestat go mii ovdagihitii lea prentejuvnon.

- Supmiin ja boadussajiin geavahuuvvo álo minusmearka go submi lea negatiiva.

Movt eará almmolaš orgánat atnet RF-1224 dieduid

Ealáhusdiedáhusaide addima ovttahttima ja álkidahttima geažil, sáhttet almmolaš orgánat main lea vuogiatvuohhta viežžat seamma dieduid mat leat «Ovttalbmofitnodaga persovdnasisabohtu» RF-1224 skovis, geavahit dieduid ollásit dahje muhtun muddui, vrd. Diedáhusregistarlága §§ 5 ja 6. Vejolaš ovttahttima birra oáččut dieduid go gulaskuttat Diedáhusregistariin telefodna 75 00 75 00, dahje Vearrodirektoráhtain telefodna 800 800 00.

Siidu 1

Nammarubrihkii čállo fitnodaga vearromáksi - váldodoaimmaheaddji namma. Ovttalbmofitnodat galgá dábálaččat addit ovttá persovdnasisabohtoskovi juohke doaimma nammii. Danne ferte čilget makkár ealáhusdoaimma várás persovdnabohtu lea meroštallon. «Ealáhusšlájda» rubrihkii čállo seamma ealáhus go RF-1175 (dahje RF-1167) 0402A poasttas. «Ealáhus ID» rubrihkii čállojit seamma logut go mat

leat adnon dan fitnodahkii ealáhusdieđáhusa «ID» kolonnas.

Vuodđomeroštallan

1.1 poasta

Persovdnasisaboada galgá meroštallat fitnodaga vearrogeatnegas ealáhussisaboada vuodul. Persovdnasisaboada galgá meroštallot vaikko leage vuollebáza.

Jus doaibma álggahuvvo dahje loahpahuvvo jagi mielde, de galgá bidjat dan jagi persovdnasisaboada merotallama vuodđun dušše dan dábálaš sisaboada maid lea dinen ja áigemearriduvvon áigodagas go ealáhus lea leamaš doaimmas.

Eanas ovttalbmofitnodagat sáhttet váldit ealáhusdieđáhus 1, 2 dahje 5 poasttas dahje 402 poasttas dan supmi mii galgá čállot 1.1 postii.

Govvadáiddárat galget váldit supmi Govvadáiddáriid ealáhusdieđáhusas (RF-1242) 2.90 poasttas.

Sii guđet leat luvvejuvvon addit ealáhusdieđáhusahusa, muhto háliidit meroštallat persovdnasisaboada RF-1224 skovis, sáhttet viežžat supmi 1.1 postii vearrodieđáhusa "Doaibmabohtosis".

1.2 poasta

Dás gessojit vealgereanttu (mat gusket finánsaásahusaide ja hivvodatvealge - reivviide) mat gullet fitnodahkii (fitnodatvealgi). Dat reanttu mat dása galget čállot, leat reanttu dan vealggis maid lea čállán 2.10 postii (fitnodatvealgi, mii ii sáhte leat badjel vealgegessosa suddjenvuođu). Dávkileappot dan birra mii adno fitnodatvealgin, geahča 2.10 poastta bagadusa.

Ovdamearka:

Jus fitnodagas lea dušše okta loatna (150 000 ru.) ja suddjenvuođu ovdal vealgegessosa lea 100 000 ru., de sáhtta čállit dušše 100 000 ru. (namalassii loanas 2/3) fitnodatvealgin. Seamma gorálaš oassi (2/3) reanttuin, mat leat čoggon lotnii galget čállot 1.2 postii. Jus fitnodagas leat moadde loana, ja daid submi lea badjel vealggi suddjenvuođu ovdal vealgegessosa, de sáhtta válljet váldit mielde daid loanaid main lea alimus reantu.

Daid loanaid reanttutge mat eai oidno balánsas eaige leat mielde 2.10 poasttas, galget čállot 1.2 postii. Ovdamearkkat leat reanttu mat dan jagis leat čoggon doaibma-/ kássakredihtas mii lei posiitiiva jagi álggus ja loahpas, ja reanttu daid loanain mat leat váldon ja mákson ruovttoluotta dan sisaboahto- jagis. Ii sáhte diktit reanttuid leat geasusčálekeahhtá lasihan dihtii meroštallon persovdnasisaboada.

1.3 poasta

Dás gessojit rehketdollui čállon netto kapitálasisaboada ja vuottut mat leat mielde dan supmis mii lea čállon 1.1 postii. Dása sáhtta ovdamearkan leat vuoitu obligašuvnnain, vealgereivvet ja mávssekeahtes kunddarvealggit. Ii leat geasus reanto sisaboadaid dahje valuhtavuottuid ovddas mat gullet kunddarvealggide. Jus ealáhus dieđáhusas lea čállon sisabohtun Innovasjon Norge reantodoarjja, de galgá dat dás čállot geasusin, jus dat reanttu maid doarjja galgá gokčat, eai leat šaddan geasusin 1.2 poasttas. Jus dat reanttu maid reantodoarjja galgá gokčat baicca leat šaddan geasusin 1.2 poasttas, de ii galgga reantodoarjja gessot 1.3 poasttas.

Galgá vel geassit vejolaš láigosisaboadaid reáaobjevtain mat eai leat leamaš anus fitnodagas, eaige leat váldon mielde suddjenvuođu.

Ealátviesu láigoárvu ii galgga dása čállot, go dat lea ealáhusdieđáhusas čállon sihke sisabohtun ja gollun.

Gullá go reáaobjeakta suddjenvuođu, geahča vulobealde: «Suddjenvuođu meroštallan».

Vuoittuid maid lea fidnen doaibma- biergasiid realisašuvnnas, ležžet dál čállon vuoto- ja massinkontui vai njuolga čállon sisabohtun, eai galgga gessot persovdnasisaboada meroštallamis.

1.4 poasta

Skábmamánu 19. b. 1999 nr 1158 (FSFIN 12. kap) § 12-12-2 lánkanjuolggadusaid mielde, sáhtta vearromáksi guhte oamasta oasi dahje ossosa viesso fitnodagas mii guoská vearrol. § 7-3, masa gullá láigohanriekti lanjaide maid ieš atná doaimmastis, geassit doaibmasisa boadus mearriduvvon vuolidansupmi, mii rehkenasto kapitálavuotitun go meroštalla fitnodaga persovdnasisaboada.

Seamma gusto dalle go vearromáksi oamasta obligašuvnna gulli geavahan rivtiin dakkár lanjaide, ja láigu obligašuvnna geažil gártá eanemustá 50 proseantta márkanláiggus. Vuolideapmi ii adno leat obligašuvnna váikkuhussan, jus lanjaid oamastiit olbmot dahje fitnodat maida gusto vearrolága § 12-11. Vuolidansupmi meroštallama bajásbidjan lánkaásahusa § 12-12-2 mielde, galgá biddjot RF-1224 «Ovttalbmofitnodaga persovdnasisabohtu» skovi mielddusin. Vuolidansubmi mearriduvvo lánkanjuolggadusaid § 12-12-2 nuppi ja goalmát oasi njuolggadusaid mielde, ja dahká veala gaskal ruhtabidjama rehkenaston brutto vuottu ja duohta láiggu jna.

1.5 poasta

Dása lasihuvvojit rehketdoalločállon kapitálagolut ja massimat, nugo massin obligašuvnnaid vuovdimis, vealgereivvet, mávssekeahtes kunddarvealggit, ja disagio.

Ii biddjo lasáhus reantogoluide dahje massimii mii gullá kunddarvealggide, masa gullá maiddá valuhttamassin. Visot golut mat gusket kapitálasisaboadaid mat leat 1.3 postii čállon, galget dás máhcahuvvot. Dása galget čállot rehketdoalločállon golut dakkár objeavtain mat eai leat doaimmas leamaš anus, ovdamearkka dihtii mátsatningolut mat gullet ealátvissui dahje láigohuvvon vistai.

1.6 poasta

Ovttalbmofitnodagaide ii galgga meroštallat persovdnasisaboada vuottus go lea realiseren dábálaš eanadoalu dahje vuovdedoalu, dasa gullet maiddá mielke earrit mat realiserejuvvot ovtas eanadoaluin. Geahča RF-1178 bagadusa 453 poastta.

1.7 poasta

Dás ovdanboahhtá meroštallanvuodu submi ovdal vejolaš suddjengessosa.

1.8 poasta

Dás dahkko suddjengessosa geassini mii boahhtá ovdan go geardduha suddjenvuođu suddjenreanttuin. Vearromáksi sáhtta atnit suddjenreanttu 0 rájes gitta alimus suddjenreanttu maid Vearrodirektoráhtta mearrida ja almmuha ođđajagimánus jagi manjil sisaboahtojagi. Válljen vulobeale alimus suddjenreanttu ferte gustot ollesproseanta ovtadagaide. Suddjenreanttu juohke sisaboahtojakkái ferte válljet manjmustá go sádde vearrodieđáhusa. Jus ii leat čielgasit válljen ovdal áigemeari, de biddjo alimus suddjenreantu vuodđun. Suddjenvuođu meroštallo 2 šiiddus, geahča «Suddjenvuođu meroštallan».

1.9 poasta

Jus ii gáibiduvvo juohkin beallelaččaid gaska, de ii devdo 1.10 b poasta ja 1.9 poastta submi lea vuodđun joatka meroštallamii.

Beallelašjuohkin

1.10 poasta

Dát poasta adno dušše beallelaččaid gaskasaš juohkimii go doaimmaheaba oktasaš fitnodaga, ja gáibideaba posiitiiva meroštallon persovdnasisaboada juohkit gaskaneaskka. Proseantta mielde oassi maid goabbáge beallelaš galgaba oazžut oktasaš fitnodaga bohtosis, geardduhuvvo dainna supmiin mii váldo 1.9 poasttas, ja supmit čállojit 1.10 a ja 1.10 b poasttaide. Beallelaččat oktiivehebeaba dasto

vejolaččat goappáge persovdnasisaboádu meroštallama.

Negatiiva meroštallon persovdnasisaboádu ovttahttin/ovddossirdin

1.17 poasta

Dás ovdanboahdá dán jagi meroštallon persovdnasisaboáhtu ovdal vejolaš ovttahttima/ovddossirdima.

1.18 poasta

Jus dus dán jagi lea negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu (1.17 poasttas), de galggat oažžun dihte rievttis supmi 1.23 poasttas, čállit visot ovddit jagiid ovddossirdihahtti negatiiva meroštallon persovdna- sisaboáhtu, dása 1.18 postii. Submi váldo diimmá RF-1224 "Ovttaolbmofitnodaga persovdnasisaboáhtu" skovi 1.23 poasttas.

Jus dus dán jagi lea positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu (1.17 poasttas), ja dus lea negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu ovddossirdimii diimmá RF-1224 "Ovttaolbmo- fitnodaga persovdnasisaboáhtu" 1.23 poasttas, de sáhtát välljet dán guovtti gaskkas:

- 1) Sáhtát atnit ovddit jagiid negatiiva persovdnasisaboáhtu vuolidit dán jagi positiiva persovdnasisaboáhtu. Dalle biját ollesdiimmá RF-1224 "Ovttaolbmo fitnodaga persovdnasisaboáhtu" 1.23 dahje 1.24 poastta submi 1.18 postii.
- 2) Jus it áiggo atnit ovddit jagiid negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu vuolidit dán jagi positiiva persovdnasisaboáhtu, de it galgga 1.18 poasta atnit, ja fertet vuolidit dimmáš RF-1224 "Ovttaolbmofitnodaga persovdnasisaboáhtu" 1.23 dahje 1.24 poastta ovddossirdihahtti negatiiva persovdnasisaboáhtu, dán jagi positiiva persovdnasisaboáhtu 1.17 poasttas. Dát erohus galgá čállot 1.24 postii, ja dan sáhtát atnit manjit jagiid ovddossirdimii. Jus negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu ii ovddossirdo geasusin dan vuosttaš jagi go lea positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu, de massá rievtti joatkka ovddossirdimii dakkár supmi ovddas mii vástida dan positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu, vrd. vearrologa § 12-13 nuppi oasi.

ANS/DA dahje KS ovddit jagiid negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu (merostallonjuohkin málliin) ii sáhte ovddossirdit.

1.19 poasta

1.19 postii čállo negatiiva persovdnasisaboáhtu eará doaimmas mainna sáhtá

ovttastahttit. Dat submi mii dása čállo ii sáhte leat eanet go 1.17 ja 1.18 gaskasaš positiiva erohus. Submi čállo RF-1224 "Ovttaolbmofitnodaga" 1.20 persovdnasisaboáhtu postiige dan nuppi fitnodaga ovddas.

Ovttaolbmofitnodagas mii doaimmaha mánga sierra fitnodaga, sáhtá dihto háviid dán jagi dahje ovddit jagiid negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu ovtta fitnodagas sirdot positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu geasusin eará fidnui ovttaolbmofitnodagas. Dát guoská go lea dakkár lagasvuohhta doaimmaid gaskka, ahte livččii sáhtán meroštallat persovdnasisaboáhtu ovttas, geahča dárkileappot lagašvuoda gáibádusa birra 1 siiddus «Olu fitnodagat – meroštallon ovttas». Dasa lassin geahča lánkanjuolgadusa 19.11.1999 nr 1158 § 12-20-1, ja § 10-42-3 nu guhkás go mearrádus heive.

Jus fitnodagaid gaskasaš lagašvuoda eavttut leat devdon, de sáhtá maiddá ovttahttit/ovddossirdit vaikko vel fitnodagaid oadjojivagiid máksomearit leatge iešgudetláganat. Oadjojivat meroštallo nettobohtosis dain dáhpáhusain. Dás galgá adnot dat oadjojivat máksomeari mii gusto dan fitnodahkii mii lea buvttiian positiiva persovdnasisaboáhtu dan sisaboáhtu jagi.

1.20 poasta

Ovttaolbmofitnodagat mat doaimmahit olu sierra fitnodagaid main lea negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu ovtta fitnodagas (dušše 1.17 dahje 1.18 poasttas, dahje jus poasttaid erohus lea negatiiva) de sáhtá dan nuppi fitnodaga submi ollásit dahje das osiid sirdit RF-1224 "Ovttaolbmofitnodaga persovdnasisaboáhtu" 1.19 postii, jus dat deavdá eavttuid čilgejuvvon bagadusa 1.19 poasttas, ja mas lea positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu. Dán dahká go submi lasihuvvo vel dása 1.20 postii.

1.21 poasta

Jus boadus ain lea negatiiva go lea atnán 1.17 gitta 1.20 poasttaid, ja FSFIN § 12-20- eavttu, vrd. § 10-42-3, ovttahttima eavttut leat sajis, de sáhtá ovttahttit dan jagi ANS/DA/KS váldon bargobuhtadusain, nu guhkás go dat ollá. Dán dahká go submi lasihuvvo dása 1.21 postii, ja seammás čállo vearrodieđáhusa 1.7.2 dahje 1.7.5 postii (mas vuolida bargobuhtadusa).

1.22 poasta

Jus boadus ain lea negatiiva go lea atnán 1.17 gitta 1.21 poasttaid, de sáhtá ovttahttit dán jagi guolástussállašiin nu guhkás go dát ollá. Dán dahká go submi lasihuvvo dása 1.22 postii ja seammás čállo RF-1213 «Guolástus» 1.18 postii

(mas vuolida dán jagi guolástussállaša).

1.23 poasta

Dán poasttas ovdanboahdá juogo dat loahpalaš positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu, mii sirdo 1.33 -1.36 poasttaide (positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu sirdo vearrodieđáhusii), dahje negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu, man sáhtá manjit jagiid čállit geasusin 1.18 poasttas. Geahča 1.24 poastta daid dáhpáhusaide go ovddit jagiid negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu ii leat adnon vuolidit dan jagi positiiva persovdnasisaboáhtu. Negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu ii galgga čállot verrodiáhusii.

Post 1.24

Diedihanpoasta - dušše sidjiide guđet eai vällje atnit 1.18 poastta vuolidit positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu ovddit jagiid ovddossirdon negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu, go dasa leat vejolašvuodat:

Jus negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu ii ovddossirdo geasusin dan vuosttaš jagi go lea positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu, de masso vuoigatvuohhta joatkka ovddossirdimii dakkár supmi ovddas mii vástida dan positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu, vrd. vearrologa § 12-13 nuppi oasi. Diimmá negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu, RF-1224 Ovttaolbmofitnodaga persovdnasisaboáhtu" skovi 1.23 poasta ferte dalle vuoliduvvot dán jagi positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu 1.17 poasttas. Erohus čállo dása 1.24 postii, ja dat sáhtá ovddossirdot geasusin 1.18 postii manjit jagiide.

Ovdamearka:

Jus vearromáksis lea 100 negatiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu 1 jagi ja 10 positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu 2 jagi, de sáhtá ain gáibidit ovddossirdit 90 dan meroštallon negatiiva persovdnasisaboáhtu. Vearromáksi massá vuoigatvuoda ovddossirdit 10. Báhcán oasi anekehates negatiiva persovdnasisaboáhtu mii lea 90, čállo dása 1.24 postii, ja lea dat submi maid sáhtá ovddossirdit geasusin manjit jagiid 1.18 poasttas.

1.23 poastta positiiva meroštallon persovdnasisaboáhtu dárkilastin

1.33 - 1.36 poasttat

Persovdnasisaboáhtu meroštallama máksomearit leat iešgudetláganat ealáhussurggiin mat leat čilgejuvvon 1.33/1.34 poasttain. Jus ii leat juogaduvvon beallelaččaid gaskka, de galgá 1.23 poastta submi sirdot juogo 1.35 dahje 1.36 postii, čilgen dihtii makkár suorgái sisaboáhtu gullá. Jus lea juogaduvvon beallelaččaid gaskka, galgá beallelačča meroštallon persovdnasisaboáhtu čállot poasttaide 1.33 dahje 1.34. Jus persov-

dnasisaboahu lea meroštallon doaimmas mii lea guolástusas/bearaš mánáidgárddis *ruovttustis*, de galget supmit čállot 1.33 ja/dahje 1.35 postii, ovdal go dat sirdojit vearrodiedáhusa (RF-1030) 1.6.1 postii. Jus persovdnasisaboahu lea meroštallon «eará,ealáhusa» fitnodaga siskko-bealde, de čállo submi 1.34/1.36 postii (poastaide) ja sirdo vearrodiedáhusa (RF-1030) 1.6.2 postii.

Vearromáksi guhte lea loahpahan fitnodagas, ii galgga addit ealáhusdiedáhusa dahje persovdnasisaboahu meroštallanskovi. Jus sus lea dakkár submi maid loahpahanjagi ovdossirdá, de sáhtá dan atnit persovdnasisaboahu geasusin čuovvovaš jagiid, jus dat supmit čállojit sisaboahutn RF-1084 «Vuolidahttin» dahje RF-1219 Vuoto- ja massinkonttu skovvá. Dákkár gessosa ferte dalle gáibidit sierra mildosiin vearrodiedáhusii.

Siidu 2

Suddjenvuođu meroštallan

1 siiddu 1.8 poasttas gesso suddjengeasus. Dán suddjengessosa vuodđu meroštallo dás. Árvobidjanvuogi ja gaskaárvvu meroštallama birra, geahča vulobealde.

2.1 -2.6 poasttat

Dása čállo jagi álggu ja jagi loahpa árvu daid háldoomiin/aktivain mat gullet suddjenvuođui mat fitnodagas leat leamaš anus:

- bistevaš ja mearkkašahtti doaibmabierggas (doaibma bierggas lohko bistevažžan, go das go ostojuvvo adno leat atnaináigi uhcimusat golbma jagi ja mearkkašahttin go gollohaddi lea 15 000 ru. dahje eanet oktan lassiarvodivadiin (jus ii leat geasusriekti),
- háhkkon gávpeárvu ja eará háhkkon eahpeávnnašlaš háldooamit,
- dutkan- ja ovddidangolut dan nu guhkás go dat eai leat verolaččat gesson,
- gálvvut/gálvvut maid lea ráhkadeamin ja kunddarvealggit.

Ođđajagimánu 1.b. 2021 rahppiárvu ja luohppiárvu biddjoba álgoálgun ovttaláganin daid opmodatobjeavttaid luohppiárvuin dahje sisaboahtojagi 2020 saldon.

Háldooamit háhkkon 2021:s eai galgga leat mielde rahppiárvvus. Háldooamit mat 2021:s leat realiserejuvvon eai galgga leat mielde manniárvvus. Manniárvu háldoomiin mat leat háhkkon 2021 boahtojagis, árvobiddjojit verolaš árvvu mielde.

Fitnodagaid rahppi árvu mat lea álgguhuvvon rehketdoalloagis, galgá mearriduvvot rahpanbalánssa mielde.

Luohppi árvu fitnodagas mii lea heaittihuvvon rehketdoalloagis, galgá mearriduvvot loahppabalánssa mielde.

Leamaš anus fitnodagas

Háldooamit mat «Fitnodagas leat leamaš anus» fertejit leat mielde fitnodaga sisaboahtoásaheaddji proseassas, ja dán láhkai váikkuhan doaibmasisabohtui.

Doaibmabiergasat mat leat láigohuvvon eará doibmii, omd. doaibmavisti eanadoalus láigohuvvon rádjosiin, ii leat leamaš anus eanadoalus. Doaibmabiergasat mat leat leamaš fitnodahkii váldon atnui, ja mat eai leat sisaboahtojagis leamaš fitnodagas anus, sáhttet datte liikká váldot mielde suddjenvuođui, jus háldooamis lea árvu fitnodaga doibmii lagaš boahtevuođasge. Dát soaitá omd. guoskat skiippaide mat eai leat doaimmas.

Háldooamit mat leat mielde suddjenvuođus, fertejit leat leamaš anus dakkár fitnodagas mii lea vearrogeatnegas norggas.

Háldooamit mat gusket čálgodoaibmajuiide omd. fitnodatbartii, eai adno leat váikkuhan doaibmasisabohtui eaige leat danne mielde suddjenvuođus. Seamma guoskkašii omd. huksekahtes ja geavatekahtes viessosadjái dahje gávpeopmodahkii maid lea ceggemin. Fidnodatoasit eaige leat mielde suddjenvuođus.

Árvobidjanvuohki

Árvobidjanvuogi(-vugiid) galgá skovis almmuhit. Árvobidjanvuogi(-vugiid) čilge skovis čáledettiin daid bustávid mat leat vulobealde ruoduid siste juohke árvobidjanvuogi mañábealde. Beroškeahhtá makkár árvobidjanvuohki lea adnon, de eai galgga háldooamit mat leat mielde suddjenvuođus, leat mielde eanet go dakkár supmiin mii adno dábálažžan dan guoski fitnodahkii, jus háldooami árvu lea eahpegorálaš allat. omd. ii galgga divrras dáidaga olles árvu váldot mielde.

Verolaš árvvut (V)

Dát árvobidjanvuohki galgá dábálaččat adnot árvobidjanvuohki visot vuolidahttin-vuloš ja árvonjeaidinvuloš háldoomiid (geahča spiehkastaga vulobealde). Jus rehketdololaš árvu lea válljejuvvon ovdal (geahča vulobealde), de sáhtá dán árvobidjanvuogi hilgut verolaš árvvu sadjái. Verolaš árvvuin oaivvilduvvojit dás verolaš saldoárvvut, geahča lánkanjuolggadusaid § 12-12-8 nuppi oasi.

Rehketdololaš árvvut (R)

Dán árvobidjanvuogi sáhtá gáibidit atnit visot háldoomiin, dainna eavttuin ahte háldoomiide árvobiddjui rehketdololašárvvu 1999 kapitálavuovuođu meroštallamis nuppi osiin. Kunddár-

velggiide galgá dattetge biddjot verolaš árvu.

Vuolidahttimat ja árvonjeaidimat galget čađahuvvot rehketdoallolága mielde.

2000 sisaboahtojagi háldooamit mat leat čállon čoahkkesaldoi ja mat dievvásit dahje muhtun muđui leat árvobiddjon rehketdololaš árvvu mielde, galget árvobiddjot verolaš árvvuin, vrd lánkanjuolggadusan 19.11.1999 nr 1158 (FSFIN) § 12-12-9 nuppi losiin. Dat ođđa háldooamit galget čuldot ja árvobiddjot dego livčče leamen sierra saldos. Háldooamit galget nappo árvobiddjot gollohatti vuodui, ja galget vuolidahttot, árvonjeidot vuovdimis ja eará láhkái divvojuvvo nugo daid ođđa háldoomiid dábálaš saldoárvonjeaidimiid dábálaš njuolggadusaid mielde.

Gálvvuid sáhtá árvobidjat rehketdololaš árvui, jus vearromáksi sáhtá duodaštit ahte rehketdololaš árvu lea vuodđun daid gálvvuid 1999 boahtojagi luohppiárvui. Gálvvut de sáhttet árvobiddjot eanemustá gollohaddái. Ráhkadahtton gálvvuide sáhtá gollohaddái bidjat njuolga ja eahpe-njuolga ráhkadangoluid. Rehketdoallo-njuolggadusaid mielde galgá njeidot árvu.

Historijjalaš gollohaddi (H)/Verolaš opmodathaddi (L)

Dán guovtti árvvus galgá dábálaččat dat alimus adnot vuolidahttekahtes doallo-biergasiidda. Jus juogaman opmodat-árvvus leat moadde háldooami, main muhtimat eai galgga leat suddjenvuođus mielde, de galgá fitnodat daid geassit suddjenvuođus dainna supmiin mii gártá háldooami gorálaš oassi verolaš opmodat-árvvus.

Árvobidjanvuogi earáhuhttin

Rehketdololaš árvvu sáhtá hilgut verolaš árvvu árvobidjama sadjái. Rehketdololaš árvvus verolaš árvui sáhtá nuppástuhttit dainna lágiin ahte váikkuha sihke rahppi- ja luohppiárvui sisaboahtojagis, dahje dušše sisaboahtojagi luohppiárvui.

Gaskaárvu

Suddjenvuođui galgá mearriduvvot rahppi- ja luohppiárvu. Suddjenvuođdu árvu biddjo sisaboahtojagi álggu (rahppi-árvui) ja boahtojagi loahpa árvu (luohppi-árvui) gaskaárvun. Dát guoská dallege go vearromáksái lea addon vejolašvuotta atnit spiehkasteaddji rehketdoallojagi. Lánkanjuolggadusain 19.11.1999 nr 1158 (FSFIN) § 12-12-7 leat addon mearrádušat ahte gaskaárvu muhtun háviid sáhtá meroštallot eará áiggiid mielde go rehketdoallojagi álggus ja

loahpas. Jus gaskaárvomeroštallan lea dán mearrádusa mielde, de galgá meroštallan mii čájeha ahte eavttut leat devdon leat mielddusin RF-1224 skovvá.

2.7 poasta

Suddjenvuođđu galgá vuoliduvvot velggiin mat leat vuovdiide ja ovdagihtiimáksiiguin mat leat kundariin.

2.9 poasta

Dás meroštallo suddjenvuođu gaskaárvu ovdal vealgi lea gesson.

Jus lohku šaddá negatiivan, de biddjo suddjenvuođđu nollii.

2.10 poasta

Dása galgá vealgi finánsaásahusaide čállot ja vealgi mii guoská hivvodatvealge-reivviide go vealgi adno gullat fitnodahkii (fitnodatvealgi). Ii galgga čállot vealgi mii lea badjel 2.9 poastta «vealgegessosa suddjenvuođu» supmi.

Jus ležžet mánga loaana ja kredihta mat oktiibuot leat badjel 2.9 poastta supmi, de sáhtta oazžun dihtii alimus reanto gessosa 1.2 poasttas, válljet vuoruhit daid loanaid main mákson/ čoggon reanttut leat alimusat loaana /vealggi gaskameari ektui.

Eaktun lea ahte vealgi lea čállon fitnodaga balánsii. Loatna mii lea váldon mas priváhta aktivat/iežas viessu lea pántan, adno fitnodat gullevažžan jus loatna lea eanas adnon fitnodagas. Seamma láhkai dohkkehuvvo fitnodatloatnan dakkár loatna mii adno fitnodaga iežaskapitáladási vuolideapmái, vaikke submi lea iežas atnui. Eaktuduvvo ahte fitnodaga ruhtadilli adno doarvá buorrin sáhttit máksit loaana. Doaibma- ja kássakredihtain mat leat sihke fitnodaga ja iežas anus, ja mas iežas atnuiváldimat leat rehketdollui čállon rehketmildosiiguin, adno negatiiva saldo fitnodatvealgin. Dát ii dattege gusto jus sivvan kredihta sturrodahkii eanas lea ahte konttus obbalaččat lea eahpedábálaš iežasatnu.

Skovis galgá meroštallat vealggi gaskaárvu ođđajagimánu 1.b. ja juovlamánu 31.b. vealggi vuodul dahje álggahan- dahje heaittihanáiggi vuodul.

2.11 poasta

2.11 poasttas positiiva lohku lea seamma go dat suddjenvuođđu mii galgá sirdot 1.8 a postii. Jus 2.11 poastta lohku šaddá negatiivan, de lea suddjenvuođđu nolla, iige leat šat suddjenvuođđu sirdit 1.8 a postii.

2.12 poasta

Dat devdo dušše jus fitnodat lea álggahan/loahpahan ealáhusdoaimma 2019:s. Fitnodat mii lea álggahan/loahpahan ealáhusdoaimma sisaboahto jagis, galgá vuolidit suddjenvuođu gorálaččat. Dušše olles mánut go lea leamaš doaibma galget leat mielde suddjen- vuodus. Jus fitnodat omd. lea loahpahan doaimmas boahtojagi skábmamánu 20.b., **de lea fitnodaga suddjenvuođus 10/12 oassi dan supmis mii lea sirdon 2.11 poasttas.**